

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Allandó hirdetéseknel nagyobb kedvezmény.

Kisebb hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—

Fél oldal... * 28.— Nyolcad oldal * 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

«Életre való indítvány»

Örömmel olvastam a Népevelőnek 1908. évi egyik számában, a fentihez hasonló cím alatt, hogy Bálint Zoltán etédi k.-tanító az udvarhelyi r. k. tanítóegylet sóvidéki fiókkörének közgyűlésén azt az indítványt terjesztette elő: *hívja föl e tanítóegylet a vármegyében lévő tanítóegyleteket, hogy a törvényhatósági bizottság útján intézzenek feliratot a m. kir. Belügyminisztériumhoz, hogy a legközelebb benyújtandó — a községek rendezését célzó — törvényjavaslatban mondassék ki, miszerint a községi képviselőtestületnek hivatalból tagja a tanító.*

A közgyűlés az indítványt elfogadta s telirattott intéz a Magyar Kath. Tanítók Országos Bizottságához is, hogy ez ügyben a kellő lépéseket megtegye.

A nevezett lap majd minden kommentár nélkül tette közzé a fenti dolgokat; azonban — ismerve buzgalmát a tanítók érdekeinek fejlesztésében — bátor vagyok kijelenteni, hogy most se zárkozhatik el az említett ügy megbeszélésétől.

*

Legujabb törvényünk emelt rajtunk valamit, t. i. a felekezeti tanítókon, amikor köztisztviselőnek minősített. Ebben azonban kevés a kézzelfogható, ha annak szellemében jogokhoz is nem jut.

Az az egyszerű rendelkezés, hogy a tanító hivatalból tagja a képviselőtestületnek, szerfölött növelné a nép előtt tekintélyünket. Tudatára ébredne népünk, hogy a tanító a törvény által elismert tényező, aki tanultsága által érdemessé lett arra, hogy községe igazgatásából csekélyke részt vegyen.

Azonban tekintsünk el ezen ügy külső, formai előnyétől s vegyük figyelembe ama nyereséget, amely ezáltal a községre hárulna.

A község közigazgatása egy (vagy több) értelmes emberrel gyarapodnék; a tanítóságnak eme «kitüntetés» kétszeres munkakedvet adna

az önművelődéshez, amelynek gyümölcseit a község élvezné.

Sok ezer tanító mellözve, még közvetett módon se bír befolyással a község ügyeire, holott sokszor jót tehetne ezen szerepében. Fehér holló számba megy az a hely, ahol «megtisztelik» tanítójukat a községi képviselőséggel; s a mellözött, mintsem ezért törje magát, inkább nem törődik vele. Jobban is teszi, mert befellegzett, ha a néptől kérünk valamit. S mi is az értéke, ha kitüntetésről, bizalomról van szó és könyörögni (bratyzni, puszizkodni), fizetni kellett érte, esetleg néhány ezer igazolatlan félnapot is elengedni?

Nehogy azonban az összes közhelyeket feltalajlam, röviden előadom felszólalásom tulajdonképeni anyagát.

Csekélységem ugyanis jobb módot akar keresni a kérdés gyors lebonyolítására; ez pedig a következő: *Minden köri elnök 3—4 társával menjen el a kerületi képviselőhöz és hívja föl figyelmét az említett javaslatra, s kérje őt, hogy a képviselőházi tárgyalásnál vétesse bele a kívánt dolgot, ha addig bele nem kerül. Kész!* Így felhívók az összes képviselőket és nyert ügyünk lenne.

Ne küldöztessük körről-körre az indítványt, mert míg ez útját bejárna: a törvény szentesítve is lesz, de ismét — *nélkülünk*. Az említett felszólítást személyesen vagy írásban 3 nap alatt nyélbe lehet ütni. A többi aztán a t. honatyák dolga. Ők bizonyára gondolkozni fognak jogos kérelmünk fölött. Tudomást vesznek az általános óhajról. Találnak embert, aki szóvá teszi — és szavazni csak nem nehéz?

Még ama kijelentésem se túlzás, ha azt mondom, hogy már vannak oly embereink is (*nem ám N...*, hiszen tetszik tudni kik), akik esetleg a t. Ház tárgyalását megelőzve, már a törvényjavaslatba iratják be a nemzet törekvő napzamosát.

A Kath. Tanügyi Tanács se vonja ki magát a kötelesség alól; s ez, hiszem, hogy igen sokat tehet már eddig is többször észlelt magas befolyása által. A főrendiházban is van elég embe-

runk. S hogy az utolsó, legfőlső fórum se maradjon érintetlenül: ott se találunk ellenzésre!

Hogy kik legyenek mégis bent a képviselőtestületben, illetve hány tanító menjen be ott, ahol több van, s más ily apróbb kérdések csak szóba jöhetnek a részletes vitánál, s ott van a tulajdonképeni helye ennek, azonban nem hallgathatom el, hogy annyit már mégse akarunk, hogy mindenki tagja legyen a képviselőtestületnek. Igen, a 24 évnél idősebbek, akik legalább egy évig működtek már azon köz-ségben és felsőbb hatóságuktól megerősítést nyertek. Ahol egy tanító van, az tagja legyen hivatalból, azonban ahol ketten vannak: függővé tenném a lakosság számától, amely ha az ezret meghaladja, a másik tanítónak is ajtót nyitna a *köz-ség-háza*. Ismétlem: hivatalból. Talán minden ezer lelek után egy tanítót számíthatnánk. Hogy kik legyenek többtanítóval bíró helyen beválasztva, azt én a közigazgatási bizottságra bízom. Az esetleg kiesett, vagy inkább kimaradt tanítók szintén beválaszthatók a nép akaratából: az egészen természetes; sőt minden nyert szavazatokat kétfőnek számíthatná a törvény.

Tudom, hogy van itt még sok mondanivaló, azonban tegye meg kötelességét más is. Csupán azt jegyzem meg meg, hogy a képviselő urnál leendő látogatásról meg ne feledkezzünk!

Kistapolcsány.

Korötsy Sándor.

Nemzeti nevelés, vallásos nevelés.

Nagyon jól tudom, hogy nem én vagyok az első, ki a nemzeti nevelés fontosságát felvetem! Nem is az utolsó ez irányú cikk ez, mert habár agyonvitatott téma, mégis oly fontossággal bír, hogy a *jelen és a jövő pedagógusai napirendre térni nem fognak fölötte*.

... Jelen eikkemnek két sarkalatos főpontja van! 1-ször: a *nemzeti nevelés* eljáról;

2-ször: a *katholikus szellemű nevelésről* akarok *szólni*, hisz az egyház multjánál, varázserejénél fogva hivatva van megedzett, hazafias generáció nevelésére.

De vegyük részletesen.

I. A nemzeti nevelés fontossága ha valamikor, úgy a jelenben, társadalmi életünk, korszellemink mostani körülményei között elsőrangú feladataink közé tartozik. A sok államellenes, nemzetbontó áramlatok nap-nap után burjánzanak. Azt sem tudjuk sokszor honnét, vagy mi módon táplálkozik s gyűjt erőt vagy csinál propagandát holmi megtévedt izgató a bizonyos ábrándoknak. Sokszor már akkor veszünk róla tudomást, midőn nyíltan fészkelődnek s *megütik a dobát, árverezésre, végeladásra készülvén*.

Persze, a mi 1000 éves magyar hazánk a túska a szemükben!!...

A nemzetközi szocialistáktól pedig talán már

fől sem vehetjük, hogy ok magukat kerkedve «nemzetközicik»-nek vallják.

Nem tudom mikor, de vannak idők, amidőn a szocialista apostol is hajtogatja, hogy ők: *dehogysis hazafiatlanok*. Máskor pedig kihívó rikácsolással hallok a jelszót:

«Ahol a kenyér, ott a haza!!»

Epen ezért fontos a nemzeti nevelés. Ha tehát küzdeni akarunk a nemzetietlen, hazafiatlan gondolkodás ellen, úgy minden vonalon a legintenzivebb munkát kell kifejtenuünk s kezét kézbe, előre haladva megalapozni *egy egészségesebb, gondolkodásában nemzeti irányu nemzeték nevelését*. Ezt pedig úgy érhetjük el, ha az apró gyermek lelkét már jó előre előkészítjük a harera az által, hogy szilárd meggyőződésévé tesszük a hazafiságot s beléneveljük a *nemzeti öntudatot, büszkeséget*.

Ezer meg ezer módja van ennek! Az alábbiakban vázolni fogom a történelem segélyével a katolikus nevelés fontosságát a hazafiai érzelmek fejlesztése szempontjából.

A nemzeti nevelés célja tehát, hogy *eszmében tisztult, gondolkodásában, külső megnyilatkozásában hazafias ifjúságot neveljünk*; mert amely nemzetnek jól nevelt, hazafias ifjúsága van, az a nemzet él, *annak a nemzetnek jövője biztosított*.

II. *Katholikus szellemű nevelés alatt nem értem azt, hogy önvéréink fajunk ellen égő gyűlölettel harcot hirdessünk! Dehogysis! Csak a katolikus kultuszt műveljük s vallásunk hathatós erejénél fogva attól támpontot nyerjünk.*

Vegyük csak elő a magyarok történetét! Kezdjük első szent királyunknál.

Beszéljünk róla hazafiságtól, nemzeti érzéstől áthatott szavakkal.

Emeljük ki, hogy *Arpád hazát szerzett a magyarnak, szent István pedig állandó hazává tette ezt a földet a mi számunkra s megalapította a dicsőséges magyar királyságot s miután ő maga is bejárta az országot hittérítőkkel, papokkal s apostoli munkát végzett, azért a pápa apostoli királyi címmel kötötte össze a magyar szent koronát.*

Ajtatós imádság és buzgó kérés mellett ajánlotta a magyar koronát a boldogságos szűz Máriának és kérte, *hogy vegye oltalmába, védelmébe Magyarországot.*

És a jó király kérését Isten meghallgatta!...

Azóta Magyarország Mária országa és a szent Szűz Magyarország Patrónusa.

És ha szűz Mária nem védi, oltalmazza a mi hazánkat, akkor a mongol, a török, német már régen elpusztította volna ezt az országot.

Azután mutassa ki a nemzet haláját, kegyeletét, szent István király iránt.

Ugyaníly lelkesedéssel, érzéssel beszéljünk szent Lászlóról, kiemelvén, hogy a külföld előtt is nagy szeretetben és tiszteletben állott a nagy király.

Szent Erzsébetnek, szent Margitnak, szent

Gellert magyar püspöknek stb., ily szellemben előadva élete, növelni fogja a hazafiság megerősítését s támpontot, példaképet nyújtanak ezek az ifjúság számára.

Ne felejtjük el, hogy nekünk magyaroknak hatványozott mértékben kell művelnünk a Mária-kultuszt, mert ezzel magyarságunkat valljuk meg s ifjúságunk nemzeti nevelését nagyban elősegítjük.

Magyar Tanítószáz!

Siessünk a kibontott nemzeti trikolor alá... Oly biztatónan integet a Szuzanya, Lengjen a szent zászló, Máriás trikolor alatt vezessük édes tanítványaink csapatát a szent küzdelemben. Vonuljanak fel a csapatok, zengjen a szent dal:

«Baldogasszony Anyánk!
Régi nagy Patrónánk!»

S hiszem, hogy a szent küzdelemben győznünk kell. Erős az én meggyőződés, hogy a nemzeti, szent trikolorral elnyomhatjuk még a vérvörös nemzetköziség lobogóját!!

Zalabagonya.

Hegedüs A. Elek.

Oltványi Pál prépost †

Istennek szentelte életét. Igazi katolikus pap, akinek a templom és az iskola mindene. A templomban Krisztus igazi papja, az iskolában a nép igazi tanítója. Hithűség, szilárd katolikus életmód jellemző vonásai. A szeretetben kifogyhatatlan, de a szeretet nem korlátozza őt abban, hogy hitének igazságait mások cselekedeteiben keresse és őket aszerint értékelje.

Papi élete országosan ismert, tevékeny lelkesedése mintaképe annak, milyen legyen egy magyar főpap. Imádkozott, de tevékenyen dolgozott is mindig. Egyházmegyéje büszke lehetett reá, emléke követésre buzdító példa a csanádi egyházmegye ez illusztris alakjának minden magyar pap előtt. A püspöki titkárság után földéaki plébanos lett. Szép templom, iskola és plébánia őrzik nevét, miket itt ő építtetett. Sokat utazott külföldön és tanulmányozta mindennütt a kath. iskola nagy művét, melynek odaadással volt élte végéig buzgó bajnoka.

1869-ben hazaérkezve, átvette Szegeden István nagybátyjának alkotását, az alsóvárosi iskolának vezetését, melyet megkoronázott azzal, hogy úgy tanító-, mint tanítónőképzővel bővítette.

Úgy élt, mint szegény ember, hogy dús kincseket adhasson az egyház és a haza oltárára. Csak elföldelése után lett ismert dolog, hogy 120 ezer koronát mily szép célra hagyott.

Személyes ismerője volt József kir. herceg igaz magyar családjának, kik őt nagyrabecsültek. Frigyes porosz herceg és a nagy történelmi nevű Moltke gróffal többször váltott levelet is.

Elsmerés érte őt minden oldalról, a pápai

szék mellett sokféle kitüntetést kapott. A vas koronarend keresztese, a Ferenc-József-rend lovagja stb. stb.

Irodalmi téren is országosan ismert író volt; huszonkilenc könyve és füzetje hagyta el a sajtót tanügyi és egyházi dolgokban, melyekre csak azt mondhatjuk: vade et lege, forgassuk csak, hogy megismerjük tiszta lelkét és nemes gondolkodását.

Az Úr már e földön is bőségesen jutalmazta munkásságát, mit főként az öröm nyújt, hogy hosszú éveken át láthatta alkotásainak üdvös eredményeit, örömmel láthatta ez intézmények áldásos munkásságát, gyönyörű eredményét, gyümölcseit.

Nyolcvanhat évet élt. Csernoch püspök meglátogatta őt halála előtt s akkor arra kérte, hogy temesse majd el. Meg is ígérte, el is fogja temetni.

A részvét impozáns. Első plébániája küldöttséggel áll koporsója mellett. A város és a Katolikus Kör, megkoszorúzzák koporsóját.

Áldott legyen emléke a tanügy igazi emberei előtt is, kik egy hazafias lelkületű s a népnevelés terén áldásosan működő lelkes tanfőnökül gyászolhatunk benne.

Dr. Dunay János.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalmúlag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Hogyan dolgozik a protestáns kritika?

Karácsonyra kiadtam egy könyvet, melynek címe: «A jellem útja». Az önnevelés kézikönyve 12-17 éves fiúk és leányok számára. Mint katolikus pap a kath. ifjúságnak írtam könyvem a kath. hit- és erkölcsi elvek alapján. Arra nem számítottam, hogy könyvemnek protestáns, vagy épenséggel zsidó olvasói lesznek, mert jól tudom, hogy a protestánsoknak meg nem írt, de szentül megtartott elvük: catholica non leguntur. A «Néptanítók Lapja»-nak 2. számában Z. jelű prot. kritikusa tán «hivatalból» elolvasta könyvem s kritikát írt könyvemről, melynek eleje és vége a katholicizmus kicsufolása, a dereka megferdítés és hazugság. Azzal kezdi: «Az ellenreformáció elfajult szellemi harcára emlékeztet Szuszai Antalnak ez a könyve.» Mi volt az az «elfajult» szellemű ellenreformáció? Az öntudatra és élénk tevékenységre kelt katholicizmus. Vezére és lelke a tisztára szellemi mozgalomnak a nagy Pázmány volt, kinek «elfajult» szelleme a katholicizmus szelleme. Távol legyen tőlem, hogy a nagy Pázmánynyal egy sorba álljak, de egyben rokonnak érzem magamat vele: a tiszta krisztusi, a katolikus elveket igyekeztem az ifjúság elé állítani. Z. nevű kritikusom azt várta volna, hogy minden felekezettel lelki tökéletességre tanítsak Boesánat. Ez herculesi feladat, sőt még ennél is több volna, aki ilyesmire vállalkoznék, lehetetlenségre vállalkoznék. A katolikus igazság, ugyan nem felekezeti, hanem egyetemes igazság, vagyis miként a víz, a levegő,

a napfény, mindenki számára való. De hát tehetek-e én róla, hogy az Egyháztól elpártolt felekezetek protestálnak a kath. igazság ellen? Ezt eleve tudtam s nem is vállalkoztam a felekezetek ifjúságának tanítására. Lám Z. is keményen protestál könyvem ellen s protestálásában egészen hiven követi a protestálók harci modorát: először ferditéssel ijesztő mumust csinál az igazságból, aztán nagy hevülettel támadja a magaalkotta ijesztőt. 1. Fuvárosból «val fiakkerest» csinál, ki a különböző felekezetű urak társaságába *dühösen* rontott be s azt *ordította*: «az Ursten sem kálvinista, sem lutheránus, hanem katolikus.» Hogy az olvasók tisztában legyenek Z. ferditő eljárásával, ide írom az egész helyet: «Egy fuváros, kit magam is ismerek, egy ízben vegyes társaságba került. A társaság tagjait megszállta a dicsőítés láza: az egyik úr nagy önérettelmondott: «En lutheránus vagyok!» a másik úr még nagyobb hangon mondotta: «En meg kálvinista vagyok.» Ez szörnyen bántotta a fuvarost: «Mit diese kedtek ti emberek faragta vallástokkal!» gondolta magában. Majd odalépett a társaság közepére, ráütött a mellére úgy, hogy a szoba is rengett s még nagyobb önérettelmondá: «En meg katolikus vagyok s az Ursten is katolikus!» Csakugyan katolikus-e az Isten? A történelem tényleg azt igazolja, hogy az emberré lett Istenfia csak egy Egyházat, egy vallást alapított s ez az egy isteni vallás a katolikus vallás. Isten valóban katolikus, mert a katolikus Egyházban tette le az ő igazságát és kegyelmét az emberiség számára.» 191. l. Tessék már most egybevetni az én előadásomat a Z. által rám fogott ferditéssel. 2. De ez még kismiska ahhoz képest, mi ezután következik. Z. azt mondja: «Tanulmányja eredményét ebben a tételben állítja fel: a hatálig katolikus s a másvallásúnak született, de megért katolikus *minden körülmények* közt jellemes, de a más felekezetbeliek *jellemtelenek.*» Hígyje el Z. úr, hogy nincs kath. egyházi hatóság, mely ilyesmire megadná az Imprimaturt. Ez nem volna egyéb, mint ama elv hirdetése: «egyedül a hit üdvözít», mi tudvalevően nem katolikus tan. A 24. fejezetben, melyre Z. hazug ráfogását alapítja, a kath. jellem kellékeként ez is áll: «járj mindenkor az egyenes úton, mely mennyei Atyához vezet. Ez az egyenes út a kötelesség királyi országútja.» «Minden egyes parancsolat egy-egy útmutató a kötelesség királyi országútján.» 142. l. Z.-nek azonban szüksége van rá, hogy könyvemét gyűlöletes szinten tüntesse fel, azért rám fogja, hogy szerintem «a katolikus minden körülmények közt jellem.» A gyökeréig meghamisított hely szösz szerint így hangzik könyvemben: «Az igaz katolikus hitet megtagadni annyi, mint az igazságtól elpártolni, annyi, mint jellemtelenné lenni.» (A protestáns, ki folismeri, hogy az ő hite téves s a kath. hit az igazi s azért katolikus lesz, eddigi hite elhagyásával az igazság s azért a jellem útjára lép.) A zárójelben tett megjegyzés ama szólás céljára, hogy becsületes ember nem változtatja vallását. A kath. hitet megtagadni annyi, mint a mennyei ország kulcsát magától eldobni. Más hitű, *ki jóhiszeműleg él tévedésben*, mert azt hiszi, hogy hite igaz, ha másképp erkölcsösen él, még *üdvözülhet*: nem a téves hit, hanem a jó *lelkűsmeget* üdvözíti. De katolikus ember, ki jól ismeri az igazságot, mégis elpártol tőle, soha sem lehet jóhiszemű tévedésben, s azért hitét megtagadva, nem üdvözülhet. 145–146 l. Szóval: a jóhiszemű más felekezetbeli tanításom szerint üdvözülhet, a rosszhiszemű katolikus, ki hitét megtagadja, nem üdvözülhet. Könyvemben fel sem vetem azt a kérdést, vajjon másvallású lehet-e jellem. De ha már Z. rosszakarattal felveti a kérdést, nem térek ki tárgyalása elől. Z. szerint: «Saját jellemét mindenki önálló gondolkozása, meggyőződése és elhatározásai alapján formálhatja és alakíthatja.» Megengedem, de mindebből csak pszichológiai jellem alakul. Ilyen jelleme Sobri Jóskának meg Rózsa Sándornak is volt. S ha Z.-t érdeme szerint akarnám kifizetni, azt mondanám: ilyen jelleme Z.-nek is van, ki a névtelenség kerítésé mögé bujva a hazugság mérgebe mártott nyilakkal lő rám. En könyvemben nem a lélektani, ha-

nem az erkölcsi jellemről tárgyalok, mely abból alakul, hogy az ember a krisztusi elveket *vallja s követi.* E krisztusi jellem alaptörvénye magának Krisztusnak fogalmazásában így szól: «Elmenvén tehát, tanítsatok minden nemzeteket, megkeresztelvé őket az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében: tanítván őket *megtartani mind*, a miket parancsoltam nektek.» Máté 18. 19. 20. Lássá Z. úr, ebben a «mind»-ben van a nehézség a másvallásúak számára, kik nem fogadják el mindazt, amit Krisztus Egyháza az Úr nevében tanít. De a modern világban még más nehézség is van a másvallásúak számára: Schleiermacher óta a protestáns tudomány a hitet a kedélybe, az érzelmek rejtekébe helyezi: szerintem pedig a hitigazság által vezérelt ész és akarat a jellem tényezője. A másvallásúak harmadik nehézsége a zűrzavar a protestáns hit- és erkölcstanban, úgy hogy roppant bajos dolog a másvallású számára az erkölcsi elvek megalkotása. Megvilágítom a dolgot egy példával. A jellem egyik főkérdése a tiszta élet kérdése, melyet ma annyian tárgyalnak és agyon-tárgyalnak. Förster, zürichi protestáns egyetemi tanár felháborodva azon, hogy «soha annyi nagy gyerek annyi gyerekséget nem talált fel a tiszta élet kérdéséről», le akar számolni a moderneikkel. Hogy azonban biztos alapról támadhasson, mit tett Förster? *Sexualethik und Sexualpedagogie* című remek munkájában ráállt a katolikus erkölcstan alapjára, s elejétől végig igazán győzelmes előadásban a kath. tant védi a tiszta életéről. Munkája előszavában a tiszta élet kérdésébe vágó irodalmat ajánlja: Ernst, Auer, Walter, Thalhofer könyveit, csupa kath. szerzőt ajánl. Miért? Nyíltan megmondja Förster, azért, mert «az idevágó nem katolikus irodalom az *elvi álláspont ingadozása* miatt, sajnos, egyáltalán inferior». A józan ész azt mondja, hogy ott, hol a jellem egyik főkérdésében elvi ingadozás van, ott roppant bajos az eszményi jellem megalkotása. A krisztusi jellem megalkotására Krisztus teljes igazsága, Krisztus összes kegyelemeszközei szükségesek, s ez okból roppant nehéz dolog a protestáns számára az eszményi való emelkedés, mely nehézség erkölcsi lehetlenségig fokozódik. De abból, hogy valaki az eszményi magaslatig nem tud emelkedni, mert nincsenek hozzávaló eszközei, még korántsem következik, hogy erkölcsileg jellemtelen: a krisztusi igazság és kegyelemeszközök részleges bírása is káros, s mint fentebb említettem, a katolikus dogmatika álláspontja az, hogy jóhiszemű protestáns, ki erkölcsösen él, üdvözülhet. Istenben pedig van annyi jellem, hogy jellemtelen embereket nem üdvözít. 3. Z.-nek harmadik botrányköve, hogy könyvem szerint «a vegyesházasság tiltott fa a kath. ember számára». Ha Z. kissé körülnézne a protestáns egyházi irodalomban, ott is megtalálná ezt a botránykövet: a protestáns teológia ugyanis azt tanítja, hogy t. i. a vegyesházasság tiltott fa a protestánsok számára s ha egy prot. tanító katolikus feleséget vesz, vagy protestánsná kell lennie az asszonynak, vagy a tanító elveszti állását. Más példával is szolgálhatok. 4. Z. egy másik ütőkártyája: «Vagy nem pusztá rábeszélés-képpen hat ez a meg *nem indokolt*, de szent igazságként hangoztatott mondása: «a protestáns lelke soha össze nem barátkozik a katolikus lelkével, mert minden ellen protestál, mi katolikus?» Könyvemnek *meg nem indokolt* helye így szól: «Egy akaratlan lenni, ez az igazi barátság (a házasság egyik alapköve). De lehetnek-e egy akaratlan, kik nincsenek egy valláson? A protestáns lelke soha össze nem barátkozik a katolikus lelkével: amit te hiszel, azt ő nem hiszi, ami neked legdrágább, azt ő semmibe sem veszi. a te eszményeid nem az ő eszményei, a te szentségeid nem az ő szentségei, ő protestáns s ép azért protestál minden ellen, mi katolikus. A protestáns nem érti a kath. lélek beszédét, miként a kínai ember nem érti a magyar ember beszédét s hamarabb fog a kínai ember a magyarral összeharátkozni, mintsem a protestáns lelke összeharátkoznék a katolikus lélekkel. Ime, első sorban azért mondja az Egyház: gyermekeim, én javatokat akarom s ép azért mondom: a vegyesházasság tiltott fa a ti számotokra. A vegyes-

házasok előbb-utóbb arra a felfedezésre jutnak: bár sohase találkoztunk volna az életben.» 161–162. l. Aztán következik még az életből vett példa, mely mindezt szembeszökően igazolja. Hát igazán «meg nem indokolt» frázisokkal dolgozik-e könyvem? 5. Z. az el fogulatlanúság markirozására azt mondja: «A mindennapi imádkozás, a gyónás, templombajlás. Istenbe vetett bízalom szükségességének hirdetését jóleső érzéssel olvassuk, de...» De a könyv főrészeről, a jellem előiskolájáról kukkot se szól, mert ez novum a magyar irodalomban s itt Z. szótára még nem rendelkezik a csúfolás frázisaival. Ha valaki bátran, kendőzés nélkül hirdeti a kath. igazságot a katolikusok számára, ez a felekezeti gyűlölség hirdetése. Elhiszem, hogy Z.-nek fáj a katolikus igazság, de erről én igazán nem tehetek. Ezt a nótát már én annyira megszoktam, hogy nem is feleltem volna Z. ferditő támadására, ha protestáns lapban jelenik meg. De a «Néptanítók Lapjának» támadására, melyet katolikus tanítók is olvasnak s amely első sorban a katolikus adófizetők filléreinek jelenik meg, felelnem kellett. A förmedvény méltó befejezése a Ne temere hánytorgatása, mert hát ez odaát mostanság a divat. A Ne temere úgy odatartozik ezidőszert a protestánsok írásához, mint a pont a mondat végére — a protestáns türelem nagyobb dicsőségére!

Szuszai Antal.

Kérjük: t. olvasóinkat a lappéldányok gondos megőrzésére, mert a kiadóhivatalnak nem áll módjában az elvesztetteket érvégével utánpótolni.

Tájékoztató.

Új tanítói állások szervezése.

Iskoláink fejlesztése új állások szervezésével történik. Az állást az iskolafentartó szervezi és ha azt államsegély igénybevételével tervezi, akkor előzetesen a közigazgatási bizottság útján a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól kérvény útján ehhez a szervezéshez beleegyezést kér. És pedig:

1. Ha az iskolánál volt már az 1907. évi XXVII. t. c. alapján államsegélyes tanító, akkor erre való utalással kell kérni az új állás szervezéséhez való beleegyezést, illetve az államsegély engedélyezését.

2. Ha pedig az iskolánál még nem volt államsegélyes tanító, akkor a kérvényben igazolni kell az iskolafentartó szegénységét.

3. Akár az első, akár az utóbbi eset áll fenn, a miniszterhez intézendő kérvény csakis az egyházi főhatóság hozzájárulásával és a főtanhatóság útján terjeszthető be a közigazgatási bizottsághoz.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Kath. Magyar Iskolaegyesület. Városy Gyula dr. kalocsai érsek ezévi I. sz. körlevelében közli az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület ajánlására vonatkozó intézkedéseit. A főpásztori rendelkezéseket részletesen ismertetni fogjuk.

Adomány az esztergomi kath. árvaházra. Radnás Farkas dr. beszercebányai püspök az Esztergomban épülő orsz. kath. tanítói árvaház javára 100 koronát adományozott.

A kath. ifjúság lapja. A Zászlónk januári száma a téli sportok friss, üdítő kedvtelését hirdeti címlapján. Belső tartalma a messinai szerencsétlenséget uralja, amelyről igen sikerült illusztrációkban számol be; cikket irt a katasztrófáról Türi Béla, Platz Nándor és Izsóf Alajos. Elbeszéléseket adnak Egy vén diák és Sik Sándor. Tanulságos dolgokat mond el a földrengés tudományos kérdéseiről egy névtelen író. Versekkel Sik Sándor, Kelecsényi János és Kobzos gazdagították a lapot. Mindez még csak váza a Zászlónk legújabb számanak. A felsoroltak közé fonódik tömérdek komoly és tréfás apró közlemény, sakk, kongregációi élet, rejtvény és pályázat. A Zászlónk évi előfizetési ára 2 korona, megrendelhető VII., Damjanich-utca 50. szám alatt.

Emlékezés. Az idő csak halad, mulik és mi emberek feledünk. Igen: feledünk. A sebzett szívnek ir a feledés. Meggyógyít. S így vagyunk ez jól. A hullámos Dunántul egyik ősi városában, a regényes Mecsek tövében, Pécsen, a kath. tanügynek lelkes, buzgó munkása hosszú évek során (harminc évig) oktató, nevelő azokat, akikre majdan a nép fiainak, leányainak nevelése van bízva. E férfi Schultz Imre volt. Ezret meghaladja azok száma, akik a harminc év alatt kezei alól kikérültek. Nekem is tanárom volt s igen sokat köszönhetek neki. Szigorú volt, de igazságos. Amint éveink száma nőtt (a képzőben), úgy nagy szigorúsága enyhült, mint tavasz közeledtével a téli fagy. A rendre, pontosságra, tisztaságra igen figyelt, a magaviseletet többre becsülte a tudásnál. Tanári munkássága mellett nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki, hisz ezért lett a Szent-István-Társulat tud. és irod. osztályának tagja. Hogy mekkora munkásságot fejtett ki, elég felemlíteni, hogy közel százat tesz ki műveinek száma. Izig-végig katolikus volt; német származású, de lelkes magyar. Azt tartotta: nem szavakkal, hanem tettekkel szolgáljuk a hazát. Példás családi életet élt, az Isten meg is áldotta jó gyermekekkel. Voltak hibái is, de hát kinek nincsenek? Szókimondó volt, ezért bizony nem egyszer voltak kellemetlenségei. Mondták róla: nem tanított!!!(?) — de nevelt! s bizony akárhány tanítványa jobban megállja helyét az életben, mint az, akinek feje sok, igen sok ismerettel volt megtömve. Szürke tanítóból, fiatalon lett tanárrá. Folyton képezte magát, hogy a tanítók méltó mestere lehessen. Bár nem volt képesített tanár de azért tudományá nem volt kevesebb, mert hangyaszorgalommal művelte önmagát. Otthonos volt ő a mathezisben, természettudományokban, zenében stb., de különösen a német irodalmat ismerte behatóan. A katolikus tanügynek erős munkása volt, ki nem sajnált sem időt, sem fáradságot. A sok munka korán aláasta egészségét. Betegeskedett, majd nyugdíjba ment, de azért a munkát nem hagyta abba, mert e nélkül nem tudott élni. Nem élvezte sokáig nyugdíját, betegsége sirba döntötte. Pár éve mult annak, hogy kiejtette kezéből a tollat, amelyet oly igen szeretett. Lesújtó volt a tanítványi szívnek hallani azt, hogy Schultz Imre nincs többé, elköltözött az élők közül. Kedves kartársaim! Ti, az ezer közül valók, hozzátok szólok (bár nincs megbízásom), hát ennyire lehet felejteni?! Schultz Imre is tanító volt. Hát a katolikus tanítók így tudják megbecsülni vérüket? A kath. tanügy lelkes, kitartó munkása volt egy egész életen át, s mi katolikusok nem értékeljük a mi embereinket? Mikor e neves tanár elhunyt — úgy tudom — mozgalom indult meg, bizottság is alakult s egyik tanártársa lett e bizottság elnöke, hogy a pécsi kath. tanítóképző tanáranak emléket állítsanak. Az idő kereke csak jár s lassan elhomályosul a mult, a fájó érzés gyöngül, de az elhunyt neves tanár művei emlékeztetnek nevére. E pár sor írásom nem akar vád lenni, hanem csak szerény emlékeztető, hogy becsüljük meg saját vérünk érdemeit. Vártam, majd talán hivatottabb toll pengeti meg e hűrt, de nem ütközöm meg, hogy ez elmaradt, az idő halad és felejtünk. De ez

nincs így jól, a kartársi megbecsülés, a kath. tanügy szeretetének is kérdése. Vajha lenne annyi eredményes szerény soraimnak, hogy tanítványai közül azok, akik erre leghivatottabbak, az illetékes körök jóakarásával karöltve, utat módót találjanak arra, hogy megörökítsék emléket a katolikus tanügy e lelkes harcosának. Tudom, hogy kiesinysek nem fogják útját állni e nemes eszme megvalósításának. Isten velünk. Budapest. *Bencze D. Pál* székesfőv. tanító.

Népművelés. Jászónak folyó hó 17-én szép ünnepe volt. Igen, ünneppé avatta e napot azon nagyjelentőségű esemény, hogy felső-magyarország kultúr-aposzta, a nagy tudományú, s ékesen szóló jászóvári prépost-praelátus: Dr. *Takács* Menyhért, Jászó-város és Jászó-váralja közönségének, a szociáldemokratiáról és a keresztény-szocializmusról nagyszabású szabad előadást tartott. Megérkezésekor a prépostot *Tóth* Géza ig. tan. legényegyleti ügyvezető v. elnök rövid üdvözlő beszéddel fogadta. A kiesinynek bizonyult, s zsűfőlésig megtelt teremnek közönsége ezután nagy érdeklődéssel és élvezettel halgatta a mélyen szántó, s érvekben gazdag remek beszédet, s végeztével szünni nem akaró éljenzéssel adott az illusztris szónok tanításáért érzett haláljának őszinte, szívből jött köszönetet, aminek *Stark* Lajos városi főjegyző meleg köszönő szavakban is kifejezést adott. A tudós főpap ez alkalemmlal tudatta a hallgatósággal azt is, hogy a legény-egylet vezetőségével már előzetesen megállapított tervezet szerint az ő fővédnöksége és irányítása mellett a közönséget leginkább érdeklő fontos kérdésekről, ezen bevezetés után e tél folyamán, tavaszig egy sorozatos előadási ciklus nyílik meg Jászón a közönség ismereteinek kibővítése céljából. E program rövid időn belül középfog tétetni. Ily módon e nappal Jászón is megnyílt, az országiszerte szervezés alatt álló *népakadémia*: meleg köszönetet erre a magas műveltségű főpapnak.

Köszönetnyilvánítás. A Szent István-Társulat a Vághévei római kath. elemi népiskola részére 24 fali olvasótáblát ajándékozott. Ezen nemes tettéért fogadja a nagynevű Társulat az iskolaszék s a gyermekek hálás köszönetét: kikkel együtt szívből mondja Isteni bízesse meg Vághéven 1909. január hó 15-én *Gasparovics* Anna tanítónő.

Pásztorjátékok. Az ipolyszécsénkei (Hont m.) római kath. tantszéklet, néveri *Cziglény* Gyula kántortanító ügybuzgóságával és fáradozásával a karácsonyi ünnepek alatt fényesen sikerült pásztorjátékot rendezett. Előadott *«Békesség az embernek»* karácsonyi pásztorjáték két felvonásban. A befolyt jövedelmet az iskola céljaira fordítottuk. — A Julián-egyesületnek *gacsistai* magyar iskolájában, mint nekünk írják, a növendékek Vízkereszt napján pásztorjátékot adtak elő. Az előadáson megjelent a vidék egész magyarsága, köztük *Jankovich* Aladar gróf is. A közönség nagy élvezettel halgatta a növendékek kitünően betanult előadását, amelynek rendezéséért elismerés illeti az iskola tanítóit, akik nagy kitarással fáradtak a siker érdekében.

Jótekonycélú matiné. Az *Angolkisasszonyok* bpesti tanítóképző-intézetének segítő-egyesülete javára hangversenyt rendeztek az intézet dísztermében. A választékosan összeállított műsor keretében *Walter* Gyula dr. pápai prelátus kanonok, a papnevelő kormányzója. *«Az egyház nőneveléséről»* tartott terjedelmes folólvást. Az előadó az egykori írók és tudósok munkái, különösen *Jeromos* levele nyomán beszélt az egyháznak a nőnevelés érdekében való hivatásáról. Sok érdekes és tanulságos dolgot mondott a fiatal lányok tanításáról. Számítani kell, egymond, mindazt, a mi akár a tudomány, akár a művészet, akár a kézimunka, vagy játék közben a lélek mélyén a hűságot fölébreszti. Mert: a hűság az ember boldogságának megromtója. A mély gondolkodásra és kemény tanulmányra valló értekezést általános tetszéssel fogadta a közönség. A sikerült este szép jövedelmet biztosított az egyesületnek.

Analfabéták oktatása. Örömmel értesülünk a lapunkhoz beküldött tudósításokból, hogy több község lelkes kath. magyar tanítója a felnőttek oktatására

tanfolyamot vezet. A buzgó plébánosok mint iskolaszéki elnökök és igazgatók nem kisebb buzgalmat fejtenek ki avégből, hogy e tanfolyamok költségeit előteremtsek és lelkipásztori szavukkal a népet a tanfolyamok látogatására buzdítsák. A kath. népszövetség is fölkerlte helyi igazgatóit, hogy az írni-olvasni nem tudó felnőttek oktatására tanfolyamokat nyissanak. E tanfolyamok vezetésére kath. tanítókat kértek föl, kik a legnagyobb készséggel vállalkoztak a szép és nemes feladatra.

A **«III. Országos Zeneszeti kongresszus»** megtartására hívja fel Ságth József, a *«Zenelap»* legutóbbi számában mindazokat, a kik zenével foglalkoznak s így a kántorokat is. Szerintünk a kántorok szépen beilleszthetnek az ő fontos- és sürgős megbeszélni valóikat, mert akkor, amikor a zenei kérdések megvitatására kerülnek a kongresszus napirendjén, kitünően érvényesülhetnek ott a kántorok is, az ő dolgaiknak megvitatásával. Már akkor, amidőn a **«II. országos zeneszeti kongresszus»** tartatott meg 1907-ben Pécsen, szó volt arról, hogy az egyházi zene fontos újításait és az egyházi énekek helyes irányáról szó fog esni: de ott Pécsen, minthogy a kongresszus összeesett az **«Országos kiállítás»**-sal, erre kevés idő maradt s így most, amikor ez az országos kongresszus Budapesten lesz megtartva és pedig július hó elején, alkalom lenne rá, hogy a kántorok is megbeszéljék az ő dolgaikat. Legcélszerűbbnek tartanók, ha ama kántor urak, akik a kongresszuson részt kívánnak venni, egyenesen Ságth József úrhoz, a kongresszus intéző igazgatójához és a *«Zenelap»* felelős szerkesztőjéhez fordulnának Budapestre VIII., Baross-u. 57.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Az **alsóbotfalvi** (Nyitra m.) római kath. kántortanító állásra pályázat hirdetik. Jövedelme 1000 korona mely áll föld, tandíj, államsegély, stólából. Tannyelv: magyar-tót. Pályázhatnak csak okleveles kántortanítók. Az állás azonnal elfoglalható. *Iskolaszék.* 54 1—1

Alsópéli (Bars m.) római kath. iskolánál egy osztálytanító állásra *január 31-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: hitközségtől 200 kor., államsegélyből 800 kor., iskolafűtésre 80 kor. Lakása: egy butorozott szoba. A megválasztott köteles állását febr. 4-ig okvetlen elfoglalni. *Iskolaszék.* 52 1—1

Felsőzsemberi (Hont m.) római kath. kántortanító állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: 8 hold 236 □ öl szántóföld, 549 □ öl rét, 1129 □ öl kert, 2 hold 1333 □ öl legelő, 4 öl tűzifa, 15'63 hektoliter buza, 3 mm. széna, munkaváltság 98 korona, tandíj a mindennapi tankötelesek után a 4 kor. = 200 kor., az ismétlőiskoláért 40 kor., egyházi segély 115'64 kor., stólajövedelem 30 kor., az 1000 koronáig való fizetékiegészítés kérvényezve. Ezen javadalmazásért megkivátnatik F.-Zsemberen a kántori teendők végzése is. Lakása két padlózott szoba, konyha, kamara, pince, istálló, egy kocsiszin. Pályázati kérvények *január 31-ig* a felsőzsemberi iskolaszékre címezve a báti tankerület esperesi hivatalához Bábba (Hont) küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés nem kívátnatik ugyan, de előnyösebb. *Bittner Lázár* plébános, iskolaszéki elnök. 53 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **szebedrázi** (u. p. Privigye, Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme a legújabb díjlevél szerint: községtől 44 kor., ismétlőiskolaért 50 kor., 4 öl tűzifa hazaszállítva 28 kor. 4 kat. hold legelő 12 kor., 24 pozs. mérő rozs-árpa 120 kor., 1300 lélek után stóla legkevesebb 60 kor., misepénz, offerák 60 kor., ostyasütésért 2 pozs. mérő buza és 14 kor., iskolafűtésre minden tankötelestől (70—80) 80 fillér. Marhalevelek kiadásáért — ha elfogadja — körülbelül 80 kor. Háromszobás lakás melléképületekkel, kert helyett egy szántóföld. Fizetésekiegészítés 1000 koronáig, tolymatban. Oklevéllel felszerelt kérvények febr. 4-ig a pléb. hivatalhoz küldendők, amikor a választás is meg fog tartatni. 51 1—1

Egri érseki megye.

A **dédesi** (Borsod m., vasuti állomás: Nagyvisnyó) róm. kath. kántortanítóságra pályázat hirdették. Javadalmazása: lakáson, melléképületeken s kerten kívül 13349/1000 hold szántóföld, községgel közös legelő- és erdőhasználatból négy illetőség. Párber és stóla a javadalmi összeírás jegyzőkönyve szerint 339 kor. Kézpénzfizetés különböző címeken 396 kor. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolásokat tanítani, az összes kántori és díjlevelében foglalt egyéb teendőket végezni. Választás febr. 9-én lesz, személyes megjelenés mellett. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a plébániai hivatalhoz intézendők. *Iskolaszék.* 46 1—2

Sáta községben (Borsod m.) a második tanítói állásra folyó évi febr. 1-én déli 11 órára az iskolaszék pályázatot hirdet. Pályázhatnak okleveles róm. kath. férfi tanítók: kik kellőképpen felszerelt kérvényeket az iskolaszék elnökéhez a fenti határidőig beterjeszthetik. Fizetése a hitközségtől évi 120 kor. államsegélyből évi 900 kor., összesen 1020 korona és egyszobás lakás. Az állomás azonnal elfoglalandó. Utiköltség nem fizetik. Sáta, posta és vasút állomás helyben. *Az iskolaszék.* 47 1—1

A **mezőnagymihályi** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állomásra pályázatot hirdet. Javadalma: természetben megfelelő lakás, mellékhelyiségek és kert: majd kap: tűzifa-váltás címén 6 koronát: tandíj átlag 55 tanköteles után 110 kor.: ismétlőiskola vezetéséért 30 kor.: párberpénz a hivektől 27 kor.: földmunkaváltás 39 kor. 60 fillér: stóla 60 kor.: párber, rozs 90 véka a 2 kor. 50 fillér 225 kor.: 17 kat. hold 300 öl földjárdóság 328 kor. 89 fillérre értékelve, mely földet maga munkálja, ezenfelül fizetésekiegészítés címén kap még 173 kor. 51 fillért az államtól, amely most van kérelmezve. Kötelessége a 6 osztályú elemi iskola önálló vezetése a püspöki tanterv alapján és a kántori teendőknek a lelkész által megállapított módon és időben leendő pontos betöltése. Kérvényeket *Koncz Lajos* iskolaszéki elnök címére kell küldeni Keresztespüspöki, u. p. Mezőkeresztes (Borsod megye). A választás febr. 1-én délelőtt lesz. 48 1—1

Győri püspöki megye.

A **sopronszentmártoni** róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra január 25-ig pályázat hirdettek. Fizetése 1000 korona, egy szoba, konyha és éléskamrából álló lakás, kertiletmény és fajárandóság. Férfiak előnyben részesülnek. *Fennesz János* esperes-plébános. 39 2—2

Kassai egyházmegye.

Törvényes jövedelmű sárosmegyei **Szekcsőalja** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázhatnak oklevelesek, személyes megjelenésükkel febr. 1-ig. 49 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Az **ercsi-i** róm. kath. iskolaszék egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 790 kor., 10 kor. kertiletmény és egy szobából álló szabad lakás. A fizetésnek az 1907. évi XXVII. t-c-ben megállapított mérvig való kiegészítésére az államsegély kérelmezve van. A megválasztott köteles állását febr. 1-én elfoglalni, a

rea bizandó osztályt vezetni, a kántori teendőkben szükség esetén díjazás nélkül segédkezni és körmeneteket tanítóársával felváltva önállóan vezetni. Pályázati határidő jan. 29. *Farkas József* plébános. 50 1—1

A **bakonysárkányi** (Fehér m.) róm. kath. kántortanítói állomásra febr. 10-ére, személyes megjelenés mellett, pályázat hirdettek. Fizetése: javadalmi jegyzőkönyv szerint egy polgári évre: körülbelül 200 pár után párber 100 kor., a községtől 385 kor. Stóla, számítás szerint 120 kor. Ingatlan 6 magyar hold szántóföld egy darabban, számítva 156 kor.: természetben: 4 öl, azaz 12 méter cserhasábfá, az udvarba szállítva, értéke 120 kor. Körülbelül 200 pár után 50 pozs. mérő rozs, értéke 250 kor. 2 szekér széna az udvarba szállítva, értéke 40 kor. Nem számított járandóság: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 istálló, 2 disznóól, 1 benschő, egy külső kert. Köteles ostyát sütni, egyházi ténykedésnél segédkezni, a gyermekeket templomba vezetni és proceciókra kísérni oda és vissza és ismétlőiskolát tanítani. A nyelv német és magyar. Az állomás azonnal elfoglalandó. Pályázat benyújtandó: Isztimér. (Fehér m.) Esperesi hivatal. *Dallmann József* plébános, iskolaszéki elnök. 59 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Az **árok szállási** róm. kath. iskolaszék egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma 1000 kor., melyből 800 kor. államsegély. Lakber címén 200 kor., kertiletmény 20 kor., 2 öl puha tűzifa hazaszállítva és felvágva. Kötelessége az I., II. osztályt önállóan vezetni, az ismétlősöket a kántortanítóval felváltva tanítani, a gyermekeket templomba vezetni, ott reájuk felügyelni, a kántorságban díjtalanul segédkezni. Tannyelv nemet-magyar. Személyes megjelenés előnyös: utiköltséget nem térítünk meg. Választás január 30-án: az állás febr. 1-én foglalandó el. A folyamodványok az iskolaszék címére kéretnek. *Az iskolaszék.* (Vas megye, u. p. Pinkafő.) 44 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **taranyi** róm. kath. iskolaszék a IV-ik tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma 1000 kor. alapfizetés s a törvény által előirt korpótlék havi előleges részletekben. Lakber és kertiletmény 100 kor. 1910. évtől kezdve pedig, amennyiben a megválasztott tanító nő lenne, lakber- és kertiletmény fejében évenként 220 kor. Csak férfiak pályázhatnak. A megválasztott tanító a kántori teendőkben segédkezni és helyettesíteni tartozik. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. A pályázat határideje febr. 4. A kérvények alulirothoz *Taranyba* (Somogy m.) küldendők. *Bontz József* plébános, iskolaszéki elnök. 55 1—1

Róm. kath. kántortanító cserélne hasonló állással. Cím a kiadóhivatalban. 40 2—2

Tanítónót keresek, ki betegségem alatt helyettesít és a háztartásban segít. Ajánlatok az igények megjelölésével febr. 1-ig *Peczöly Flóra* tanítónő Strém (Vas megye) intézendők. 58 1—1

Nyilatkozat.

Alulirottak ezennel kijelentjük, hogy «Székesfehérvár és Vidéke» 1908. február 1-én megjelent számában «Nyílt levél Fejér megye nagyságos Tanfelügyelőjéhez, Székesfehérvár» cím alatt közzétett cikk tartalmából mindazt, mit Potyondi Mária úrhölgy magára sértőnek magyarázott, visszavonjuk, kijelentjük, hogy öt személyben sérteni nem akartuk, nem is sérthettük, s amit mindazokból magára mégis sértőnek talált, azokért bocsánatot kérünk.

Székesfehérvár, 1909. január 13.
Kreisz Mihály, ifj. König József, Nusz József, ifj. Maurer József, Szabó György. 45 1—1

Pártoljuk a hazai magyar művészetet!

Blaskovits BÁTORI MIHÁLY

Orsz. műfestészeti és iparművészeti intézete

SZABADKA, VII., Erdő-utca 66.

A tiszteletendő papságnak a bíboros herceg-prímás ő Eminenciája, 67.898. a. és **Tolnai Festetich Tasziló gr.** úr önzajánlása által ajánlva. Az oktatást önmaga, **Császka György** kalocsai érsek úr nagylelkű ajándékozására folytán olaszországi műfestők és műmárványozóktól nyertem. **Oltárképek készítése művészi kivitelben. Oltárok építése. Sokszorososan kiütemelve.** Templomfestés stilszerűt, Gipszmárvány (stucco). — Továbbá templommeszeles, tornyok és általánosan nem mosható festéssel. — Kőtségyvetést és mintákat bérmentve.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítsanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életbiztosításban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalkotandó plébániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkérjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szivesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, Szentkirályi-utca 28 a. sz.

alatt van, érdeklődők ide sziveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 2-26

ELFOGYÓFÉLBE

van az oly nagy keresletnek örvendő b. e. Csima István főkantort által összeállított, az egész országban ismeretes 253 valogatott szép orgonakísérettel gyász- és ünnep-énektár. Míg az új kiadás megjelenik, az eredeti S K ár helyett 5 koronaért kapható a szerző özvegyénél Kiskunfelegyházán. Az új kiadás ára ismét 8 korona lesz.

56

Hegedük,

fuvolák, tárogatók, **grammophonok** és minden egyéb **hangszerek** csekély havi törlesztésre kaphatók

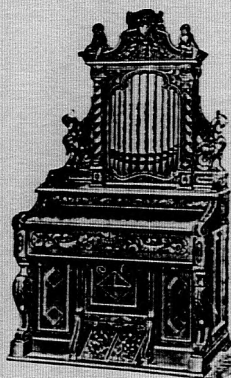
NOWOTNY J.

Budapest, VI. ker. Nagymező-utca 21. szám.

Nagy választék grammophon-lemezekben.

Kérjen hangszer-árjegyzéket.

41-11

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmoniumok specialis beszerzési forrása Monarchiában.

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony.

Ventur-utca 24. szám.

ARJEGYZÉK INGYEN.

Fotósz. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Egyházi Új Népénektár.

Ima- és énekeskönyv **Máté János** kantortanító által szerkesztve, a veszprém-egyházmegyei hatóság által 1876—1908. sz. alatt jóváhagyva, most jelent meg **Nadai J.** könyvkereskedésében, **Keszthelyen**. Ezen csinos és tartós kiállítású könyv magában foglalja az egyházi éven előforduló összes ünnepekre és egyéb alkalmakra szokásos imákat és énekeket. Különösen a szentmise alatti és szentkeresztúti imák szép képekkel vannak illusztrálva. Igen alkalmas az iskolába járó növendékeknek, mert a szentmise alatti szolgálat módját (ministratio) is magában foglalja. Nyomása és kiállítása felveszi a versenyt a hasonló művekkel, ára mégis csekély: erős kötésben 50 fill., de kapható különféle diszkötésben is jutányos áron. A kantortanító uraknak mutatvány-példányt kívánatra küldök portómentesen megrendelés céljából 50 fillér beküldés ellenében. — Elárasítónak 20% árengedményt adok. 671